

Už první myslitelé určili cílem filozofie poznání světa a místo člověka v něm. Kognitivní proces je kontinuální, ale nejednoznačný. Znalosti, na jedné straně, přispívají k rozvoji vědeckého pohledu na svět a vysvětlují život jako zvlášť chápanou osobu, jakož i sociální skupinu a společnost jako celek. Ale na druhou stranu, zkušenosti ukázaly, že vznik mnoha problémů je také spojen s vědeckým pokrokem, nebo spíše s jeho použitím.

XX století znamenalo počátek rychlého, vědeckého a technologického pokroku, který pokračuje zvýšeným tempem ve XXI století. Před moderní vědou stojí problémy, které jsou spojené se zásadní změnou života na Zemi. Nedostatek zdrojů na planetě od vědců vyžaduje, aby vypracovali dodatečné a alternativní zdroje těchto dodávek. Nedostatek přírodních materiálů stimuluje rozvoj chemického průmyslu. Humanistické ideály moderní společnosti vyžadují zachování lidského života v rozporu s přirozeným výběrem, které nemohou mít vliv na zlepšení kvality zdravotní péče a zavedení nových lékařských technologií, moderních léků a léčebných postupů. Vývoj mnoha odvětví vědy je ve společnosti vnímán nejednoznačně.

Z tohoto pohledu náš časopis «Paradigmata poznání» si klade za cíl poukázat na úspěchy moderních vědců z různých vědních oborů. Považujeme v něm za důležité představení článků teoretického charakteru, které tvoří metodologické základy moderní vědy a výsledky empirického výzkumu, které podporují, nebo vyvrací stanovené hypotézy, protože integrace humanitních, přírodních a technických znalostí je objektivní potřeba naší doby.

Jaké nové trendy byly pozorovány ve vývoji společensko-humanitních, technických a přírodních věd? V čí rukách, a v jakém pořadí pokračuje pokrok ve vědě? Odpovídá jejich využití celospolečenským hodnotám, zásadám humanismu a toleranci?

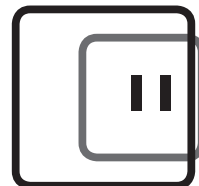
Přítomnost globálních problémů, jako je nedostatek pitné vody, globální oteplování, hrozba jaderné války, populační exploze, mezinárodní terorismus, problémy související se zajištěním lidských práv a svobod, atd. určují sociální a historický význam a potřebu řešit tyto problémy.

Zde je vhodné si připomenout citát Sokrata – «Poznej sám sebe», vždyť globální problémy a výzvy naší doby jsou způsobeny nejen objektivními, ale ve stejnou dobu i subjektivními faktory. Jsou do značné míry důsledkem bezohledného využívání lidských a přírodních zdrojů.

Dnes světová vědecká komunita nabízí celou řadu řešení těchto problémů. Zavádí se inovace, obohacují se informační, technologické a výzkumné základny, mění se tradiční pohledy na život, rozvíjejí se nové interpretace vědeckých pojmů a kategorií, probíhá proces přehodnocování hodnot. V důsledku toho jsme v některých zemích svědky liberalizace trestního řádu, zrušení trestu smrti, legalizace manželství osob stejného pohlaví atd. To vše nám dává důvod se domnívat, že kritéria pro hodnocení sociálních jevů, stejně jako přezkoumání vědeckých otázek, se mění.

Samostatná část časopisu je věnována vědeckým recenzím na knihy, články, diplomové práce atd. tak, jako je analýza vědecké práce jiných vědců zvláště důležitá z hlediska zajištění objektivnosti. Přispívá k rozvoji vědeckého myšlení, kritické reflexi nejen cizí, ale i vlastní práce.

Dalším cílem je šíření myšlenek recenzovaného autora a rozšíření okruhu čtenářů. Zvláštní zájem autorů by měly představovat přehledy plánovaných a ukončených vědeckých událostí a pozvání na konference, semináře, informace o časopisech, kolektivních monografiích, které budou přispívat k plodné spolupráci mezi vědci z různých zemí a národů.

Doufáme, že s vaší aktivní, vědomou účastí v duchu vzájemného respektu, vážení učenci, odborníci a čtenáři, se stránky našeho časopisu stanou prostorem, kde budou převládat zdravé vědecké debaty, které bezprostředně budou pomáhat k přiměřenému řešení vzniklých problémů.

První číslo časopisu přináší řadu zajímavých prací nejen teoretického ražení, ale najdete v něm i články vzniklé na základě výsledků empirických výzkumů. Uvedené metodologické osnovy jsou založeny na moderních metodách výzkumu a nejnovějších vědeckých principech.

Autoři zkoumají osobnost z pohledu duševního i kulturního, věnují se otázkám

výchovy a vzdělání. Pozornost také jistě zasluhují materiály věnující se lidstvu jako celku i jednotlivcům, světskosti i víře, etnické toleranci či zvláštnostem rodinných vztahů. Kromě toho v prvním vydání publikujeme ohlasy na vědecké práce, které poskytují čtenářům možnost seznámit se s výsledky výzkumu jak mladých, tak zkušených vědců. Užitečné informace týkající se grantů, konferencí a publikací najdete v rubrice Vědecký život.

Chtěli bychom velice poděkovat všem členům redakce za jejich pomoc v přípravě prvního vydání časopisu Paradigmata poznání a našim autorům přejeme další tvůrčí a vědecké úspěchy!

***doc. Ilona G. Dorošina,
CSc. (docent v oboru psychologie)***

The first theorists determined the purpose to philosophy was learning about the world and finding a place for the person in it. The thinking process has continuous, but ambiguous characteristics. When looking at cognition, on the one hand, it helps to develop scientific outlooks and improves the lives of the individual and social groups as a whole. But on the other hand, as practice revealed, emergence of many problems it is also connected with scientific achievements and their application, to be more exact.

The 20th century laid the foundation to tempestuous scientific and technical progress which has continued to the 21st century. Modern scientists are faced with immense problems, such as changes to life on earth, shortages of resources, economical problems and the list goes on. These problems have forced scientists to develop additional and alternative ways to use the resources available to us. The lack of natural building materials stimulates development of the chemical industry. Humanistic ideals of modern society demand sustaining human life despite natural selection that can't but affects improvement of the quality of medical care and introduction of new medical equipment, modern medicines and treatment methods. Development of many branches of science are ambiguously perceived in society.

From this point of view, our journal «Paradigmata poznání» aims to illustrate achievements of modern scientists in different scientific branches. We consider important representation articles of theoretical character, forming a methodological basis of modern science, as well as results of the empirical researches, confirming or disproving declared hypotheses, because an integration of humanitarian, technical and natural knowledge is an objective need of our time.

What new tendencies are observed in development of socio-humanitarian, technical and natural science? Who controls it and what is the purpose for it being used in science? Whether their application corresponds to universal human values, principles of humanity and tolerance?

Existence of such global problems as shortage of drinking water, the Global warming, a threat of nuclear war, a demographic explosion, an international terrorism, and problems connected with ensuring the rights and freedoms of the people, etc. defines both the sociohistorical importance, and the need of solving the listed questions.

And here Socrates's formula – «know thyself!» may be in order, after all global problems and challenges of our time are caused not only by objective, but at the same time, by subjective factors. They, in many respects, appeared as a result of pointless use of human and natural resources.

Today the world's scientific community offers different solutions for these problems. Innovations are introduced, while informative and technological bases of researches is enriched, and so the traditional view of life changes, new treatments of scientific concepts and categories are developed, the process of reconsideration of values is continuing. As a result, we can see a liberalization of criminal penalties, an abolition of the death penalty and legalization of a homosexual marriage in some countries. All this gives us the grounds to claim that assessment criteria of the social phenomena, and also the analysis of scientific questions are changing.

There is a separate section of the journal, devoted to testimonials on scientific works: books, articles, theses, etc. as the analysis of scientific creativity of other scientists is especially important from the

point of view of objectivity. It promotes development of scientific thought, critical re-evaluation not only other works, but also your own.

An added task is to spread the ideas of the reviewed author and expansion of readership. Reviews of the upcoming and past scientific events must present a particular interest for authors, and invitations to conferences, seminars, information on journals, collective monographs will promote formation of effective cooperation between scientists of different countries and the people.

We hope that with your active, conscious participation in the spirit of the mutual respect, dear scientists, experts and readers, pages of our journal will become space for sensible scientific discussions which, undoubtedly, will promote detection of reasonable solutions of problems to solve.

The first issue of the journal includes a number of interesting works, both theoretical and also the results of empirical researches. The methodological basis of articles consists

of modern methods of knowledge and the latest scientific principles.

Authors examine a personality; it's spiritual, moral and cultural components. The considerable attention is paid to education and educational problems. The materials devoted to society, in particular, which examine concepts of gentle manliness and religiousness, development of ethnic tolerance, particularities of family relations deserve a particular interest. Besides, in the first issue we publish some testimonials to scientific works, which give readers the chance to have a look at achievements, both young, and skilled scientists. In the section «Academic Life» you can find very useful information concerning researches on a grant, as well as scientific conferences and journals.

We express gratitude to members of an editorial board for huge help in preparation of the first issue of the journal «Paradigmata poznání» and we wish our authors further creative and scientific achievements!

*Ilona Doroshina,
candidate of psychological sciences, associate professor*

Ещё первые мыслители определили целью философии познание мира и определение места человека в нём. Познавательный процесс имеет непрерывный, но неоднозначный характер. Познание, с одной стороны, способствует развитию научного мировоззрения и облегчает жизнь как отдельно взятого человека, так и социальной группы, общества в целом. Но, с другой стороны, как показала практика, возникновение множества проблем тоже связано с научными достижениями, точнее их применением.

XX век положил начало бурному научно-техническому прогрессу. Прогресс продолжает наращивать свой темп в XXI веке. Перед современной наукой стоят задачи кардинального изменения жизни на Земле. Нехватка ресурсов на планете требует от учёных разработки дополнительных, альтернативных источников питания. Недостаток природных строительных материалов стимулирует развитие химической промышленности. Гуманистические идеалы современного общества требуют сохранения жизни человека вопреки естественному отбору, что не может не сказаться на повышении качества медицинского обслуживания и внедрении новой медицинской техники, современных лекарственных препаратов и методов лечения. Развитие многих отраслей науки неоднозначно воспринимается в обществе.

С этой точки зрения наш журнал «Парадигмы познания» имеет своей целью осветить достижения современных учёных в разных научных отраслях. В нём мы считаем важным представление как статей теоретического характера, формирующих методологическую основу современной науки, так и результатов эмпирических исследований,

подтверждающих или опровергающих заявленные гипотезы, так как интеграция гуманитарных, технических и естественных знаний объективная необходимость нашего времени.

Какие новые тенденции наблюдаются в развитии социально-гуманитарных, технических и естественных наук? В чьих руках, и в каких целях используются достижения науки? Соответствуют ли их применение общечеловеческим ценностям, принципам гуманизма и толерантности?

Наличием таких глобальных проблем, как нехватка питьевой воды, всемирное потепление, угроза ядерной войны, демографический взрыв, международный терроризм, проблемы, связанные с обеспечением прав и свобод человека, и др. определяется и социально-историческая значимость, и необходимость решения этих вопросов.

И здесь уместно вспомнить формулу Сократа – «Познай самого себя!». Ведь глобальные проблемы и вызовы нашего времени обусловлены не только объективными, но одновременно и субъективными факторами. Они во многом являются следствием беспощадного использования людских и природных ресурсов.

Сегодня мировая научная общественность предлагает самые разные пути решения этих проблем. Вводятся инновации, обогащается информационная, технологическая база исследований, меняются традиционные взгляды на жизнь, разрабатываются новые трактовки научных понятий и категорий, идёт процесс переосмысления ценностей. В результате этого мы наблюдаем либерализацию уголовных наказаний, отмену смертной казни, узаконивание однополых браков в некоторых странах и т. д. Всё это даёт нам основание

утверждать, что критерии оценки социальных явлений, а также анализа научных вопросов, меняются.

Отдельный раздел журнала посвящён отзывам на научные работы: книги, статьи, диссертации и т. д., так как анализ научного творчества других учёных весьма важен с точки зрения объективности. Он способствует развитию научной мысли, критическому осмыслению не только чужой, но и своей работы.

Другой задачей является распространение идей рецензируемого автора и расширение круга его читателей. Определённый интерес для авторов должны представлять обзоры предстоящих и прошедших научных мероприятий, а приглашения на конференции, семинары, информация о журналах, коллективных монографиях будут способствовать формированию плодотворного сотрудничества между учёными разных стран и народов.

Мы надеемся, что с вашим активным, сознательным участием в духе взаимоуважения, дорогие учёные, специалисты и читатели, страницы нашего журнала станут пространством, где будут царить здоровые научные дискуссии, которые, несомненно, будут способствовать выявлению разумных решений поставленных задач.

Первый номер журнала содержит в себе ряд интересных работ как теоретического плана, так и результатов эмпирических исследований. Методологическую основу статей составляют современные методы познания и новейшие научные принципы.

Авторы рассматривают личность, ее духовную, нравственную и культурную стороны. Значительное внимание уделяется проблемам воспитания и образования. Заслуживают интереса материалы, посвященные обществу, в частности, рассматривающие понятия светскости и религиозности, развитие этнической толерантности, особенности семейных отношений. Кроме этого, в первом номере публикуются отзывы на научные работы, дающие читателям возможность ознакомиться с достижениями, как молодых, так и опытных ученых. Очень полезная информация, касающаяся исследований по гранту, а также научных конференций и журналов содержится в разделе «Научная жизнь».

Мы выражаем благодарность членам редакционной коллегии за огромную помощь в подготовке первого выпуска журнала «Paradigmata poznání» и желаем нашим авторам дальнейших творческих и научных успехов!

*Илона Геннадьевна Дорошина,
кандидат психологических наук, доцент*